

Dr Magdalena Gołębiowska – Śmiałek
współpracownik Instytutu Amerykanistyki i Studiów Polonijnych
Uniwersytet Jagielloński

Ocena „Deklaracji” – końcowego dokumentu projektu Israeli – Palestinian Water Negotiation

Końcowy dokument (*Deklaracja*) opracowany przez studentów biorących udział w Water Negotiation Project można oceniać zarówno w kategoriach merytorycznych, jak i w odniesieniu do celów edukacyjnych samego projektu: zdobycia umiejętności praktycznego stosowania wiedzy z zakresu prawa, ekonomii i współczesnych stosunków międzynarodowych, nauki efektywnej pracy w grupie, poprawienia komunikatywności, zdobycia doświadczenia w prowadzeniu negocjacji i zarządzaniu samym procesem negocjacyjnym.

Zaangażowanie uczestników i przebieg trwającej kilka miesięcy pracy nad projektem dowodzą, że powyższe cele zostały w dużej mierze zostały osiągnięte. Pracujący w dwóch zespołach studenci (drużyna izraelska i drużyna palestyńska) zdobyli odpowiedni zasób wiedzy o złożonych relacjach izraelsko – palestyńskich, na podstawie której wyodrębnili problem dostępu do wody i dystrybucji tego surowca spośród innych spornych kwestii trwale uniemożliwiających osiągnięcie porozumienia pokojowego między stronami we współczesnej rzeczywistości. Współpraca z ekspertami z różnych dziedzin, przede wszystkim z osobami biorącymi rzeczywisty udział w izraelsko – palestyńskich pertraktacjach pokojowych, prof. Shimonem Shetreetem, Fuadem Batehem oraz Michaelem Talhami, umożliwiła studentom wykorzystanie praktyk stosowanych w realnych negocjacjach oraz odniesienie postawionego zadania do projektu porozumienia dot. podziału zasobów wody wzorowanego na Protokole z Kyoto, będącego jedną z propozycji rozwiązania tego problemu w prowadzonej obecnie debacie. Dzięki temu przed przystąpieniem do finału projektu każdy zespół określił płaszczyznę kompromisu i przygotował stosowną argumentację. Umożliwiło to opracowanie dokumentu, który nie ma pozytywnego przykładu w napiętych stosunkach izraelsko – palestyńskich.

Treść dokumentu zasługuje jednak na wiele krytycznych uwag. Wątpliwości budzą przede wszystkim stosowane nazewnictwo i sama struktura Deklaracji: brak wstępu i zdefiniowania kluczowych dla porozumienia pojęć, brak jasno wyznaczonego celu deklaracji i nieprecyzyjne określenie stron porozumienia, które z góry skazuje postanowienia porozumienia na fiasko.

Deklaracja nie zawiera także zapisu o trybie ratyfikacji porozumienia i o terminie wejścia jego postanowień w życie. Jest więc jedynie wyrazem woli stron do uregulowania kwestii dostępu do wody, a nie wiążącym dokumentem. Artykuł 4 Deklaracji dotyczący samego systemu zarządzania zasobami wodnymi i dystrybucją surowca zawiera co prawda szczegółowe postanowienia o powołaniu wspólnej instytucji odpowiedzialnej za zarządzanie potencjałem wodnym, w żaden sposób nie określa natomiast mechanizmów kontroli jej działań i egzekucji decyzji przez nią podejmowanych.

Krytyczna ocena dokumentu nie powinna jednak przysłonić pozytywnego wydźwięku całego projektu. Uczestnicy projektu podjęli wspólną decyzję o rozwiązaniu tej ważnej z punktu widzenia potrzeb ludzkich kwestii kierując się ponadnarodowym i długofalowym interesem. Taka postawa świadczy o zdobyciu umiejętności konstruktywnego i funkcjonalnego spojrzenia na problem, który nie tylko jest bardzo złożony, ale przede wszystkim uwarunkowany przebiegiem trwającego od dziesięcioleci konfliktu.

Magdalena Gołębiowska - Śmiałek